

**ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการ
ครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2**

**TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
ACCORDING TO THE OPINIONS OF TEACHERS IN BANGPHLI 1 NETWORK
SCHOOL GROUP UNDER SAMUTPRAKAN PRIMARY EDUCATION SERVICE
AREA OFFICE 2**

จินตนา อินตะ

โรงเรียนวัดราชวรานุวัตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 165 คน จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 2) ครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ประถมศึกษา

ABSTRACT

This research aims to study and to compare the transformational leadership of school administrators according to the opinions of teachers in Bangphli 1 network schools group under Samutprakan Primary Education Service Area Office 2 The samples used in the study were the total of 165 teachers (the academic year 2018), teaching in Bangphli 1 network schools group. classified by educational level and work experience. The instruments used were questionnaires with 5 levels rating scales. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The results of the study were found that: 1) Transformational leadership of school administrators according to the opinions of teachers in Bangphli 1 network schools group under Samutprakan Primary Education Service Area Office 2) Overall were at high levels. When considering each aspect, sorted by descending in terms of the individual consideration the intellectual stimulus influence of ideology and motivation 2) Teachers's opinions in Bangphli 1 network schools group, who had different educational levels, on transformational leadership of school administrators, in overall were not different, where as who had different work experience, on transformational leadership of school administrators, in overall were different with statistically significant at .05 level.

Keywords: Leadership Administrators, Primary Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะผู้นำเป็นคำที่เก่าแก่ที่สุดคำหนึ่งในอารยธรรมของโลก นับตั้งแต่ในยุคของการล่าสัตว์ ยุคของการเกษตรกรรม ยุคอุตสาหกรรม จนกระทั่งถึงยุคของความรู้หรือเทคโนโลยี ซึ่งในทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมาพบว่าความสำเร็จของกลุ่มของสังคมหรือของประเทศหรือของอารยธรรมต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของหัวหน้าหรือผู้นำ ผู้ปกครอง ผู้บริหาร หรือของสมาชิกใน

กลุ่มเหล่านั้นความหมายส่วนใหญ่ของภาวะผู้นำ สะท้อนให้เห็นถึงสมมติฐานที่เกี่ยวกับการบวณการซึ่งบุคคลหนึ่งมีอิทธิพลต่อผู้อื่นในการนำ การอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรม และการสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มหรือองค์การ ภาวะผู้นำมีความหมายถึงคุณลักษณะ พฤติกรรม ความสามารถ หรือกระบวนการที่เป็นปฏิสัมพันธ์ หรือเป็นวิธีการดำเนินชีวิตของบุคคลที่สามารถมีอิทธิพลต่อ

ผู้อื่นหรือกลุ่มคน สามารถสร้างแรงบันดาลใจ หรือสร้างความปรารถนาทำให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา การยอมรับ ความพยายาม การอุทิศตัว การใช้ความสามารถได้ดีที่สุด และช่วยเพิ่มพลังอำนาจของผู้อื่น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และที่สำคัญคือพวกเขามนุษย์ทุกคนสามารถจะมีภาวะผู้นำได้ สามารถนำได้ตลอดเวลา นอกจากนั้น “ผู้นำที่ดี” จะช่วยทำให้ความฝันของมนุษย์เราเป็นความจริง (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556) จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีบทบาทสำคัญต่อการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถ มีความรู้ มีประสบการณ์ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ให้ ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับและให้ความร่วมมือ ปฏิบัติตาม นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ มีความสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเปลี่ยนแปลงตนเอง เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการชมเชยให้รางวัลสร้างแรงจูงใจ เห็นคุณค่าของทุกคน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับการอบรมความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารจะสะท้อนจากผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 สมุทรปราการเขต 2 ซึ่งมีโรงเรียนในกลุ่มทั้งสิ้น 9 โรงเรียน มีปัญหาที่แตกต่างกันหลายด้าน เช่น ปัญหาเด็กนักเรียน

ย้ายไปโรงเรียนอื่น เด็กนักเรียนย้ายโรงเรียนตามอาชีพของผู้ปกครอง ครูขาดความความมั่นใจ ครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่ออุปกรณ์ การเรียนการสอนที่ทันสมัย ผู้บริหารไม่ค่อยมีเวลาทุ่มเทให้กับโรงเรียนด้วยมีการไปประชุมบ่อย มีการโยกย้ายบ่อยหรือบางโรงเรียนมีแค่รักษาการผู้อำนวยการ ทำให้ในบางปีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ จากที่กล่าวมาเป็นปัญหาที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารที่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการคิดต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย

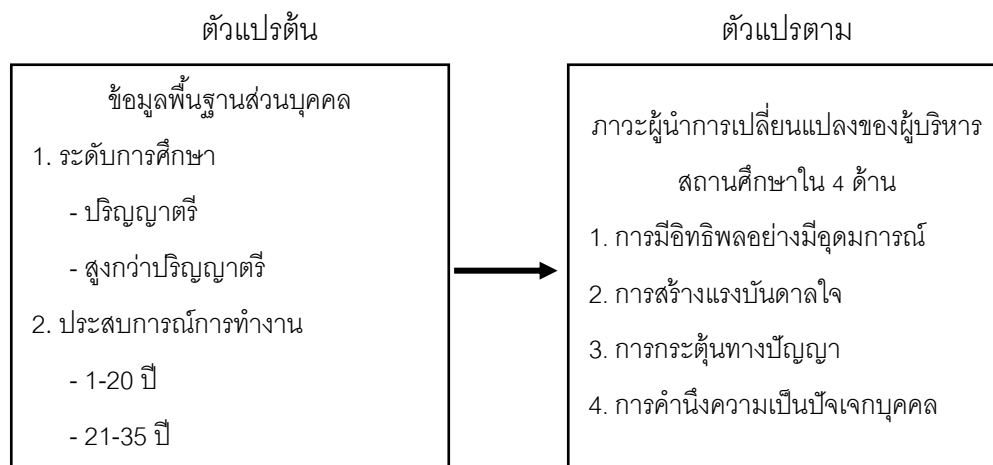
บางพลี 1 จำแนกตามระดับการศึกษา
และประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาใน
4 ด้าน ตามทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของ Bass และ Avolio (1994) ซึ่งได้จำแนก
ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลอย่างมี
อุดมการณ์ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ
3) การกระตุ้นทางปัญญา 4) การคำนึงความ
เป็นปัจเจกบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาใน 4 ด้าน
ตามทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ Bass และ Avolio (1994) ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยในเชิง
พรรณนา โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างข้าราชการ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่
ข้าราชการครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา
2561 จำนวน 285 คน ใน 9 โรงเรียน เนื่องจาก
มีจำนวนมากจึงใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
โดยอาศัยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของ
เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan,
1970) ได้จำนวน 165 คน และสุ่มโดยวิธีแบบ
จัดชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน

165 คน ซึ่งได้มาจากกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และสุ่มโดยวิธีชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายตัวแปรใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอนุมานสถิติใช้ t-test

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D=0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 3.99$, S.D=0.23) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 3.97$, S.D=0.26) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 3.91$, S.D=0.22) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 3.88$, S.D=0.24)

2. ครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1 ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. เครือข่ายบางพลี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญตา เกื้อกูลรัฐ (2554) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดกลาง อำเภอโพธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภิรมย์ ถินถาวร (2550) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครูโรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของ

ข้าราชการครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ
มากทุกด้าน

2. ครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1
ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็น
ต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาชีเต๊ะ ปีมา
(2557) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจ
ในการปฏิบัติงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่การ
ประถมศึกษายะลา พบว่า ภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญ
และกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สำนักงาน
เขตพื้นที่การประถมศึกษายะลาโดยจำแนก
ตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน
ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น
เพราะว่าครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาในระดับที่
ต่างกัน มีการรับรู้ มุมมอง หรือแนวคิด ที่สอดคล้อง
ที่เหมือนกัน

3. ครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1
ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความ
คิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพชาติ ชุ่มชื่น
(2554) ที่ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครู
เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวน
กุหลาบ ปทุมธานี พบว่า ครูที่มีประสบการณ์

สอนในโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้านแตกต่าง
จากครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
สอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ รัตนอนันต์
(2555) ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ใน
การดำรงตำแหน่งโดยรวมแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็น
เพราะว่าผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในการ
บริหารงาน ซึ่งครูที่มีประสบการณ์มากและ
ประสบการณ์น้อย มีการรับรู้และมุมมองรวมทั้ง
แนวคิดที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สามารถนำ

ข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหาร
สถานศึกษาให้มีคุณลักษณะในการเป็นผู้นำ
การเปลี่ยนแปลง

1.2 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางพลี 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 สามารถนำ
ผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริม
กำหนดนโยบาย พัฒนา การบริหารโรงเรียนให้
เป็นเลิศ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของครู
ต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **คู่มือผู้เข้ารับการพัฒนาหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับ
การกระจายอำนาจ สำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา**. นครปฐม:

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

ขวัญตา เกื้อกูลรัฐ. (2554). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
ขนาดกลาง อำเภอโพธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี
เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะ
ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

มาชีเต๊ะ ปีมา. (2557). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและ
กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษายะลา.**
วิทยานิพนธ์

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). **ภาวะผู้นำ ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา**. กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันเพ็ญ รัตนอนันต์. (2555). **การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเข้เขต 2**. งานนิพนธ์ การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภิรมย์ ถินถาวร. (2550). การศึกษาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครู ในโรงเรียนอำเภอบ้านโพธิ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุพชาติ ชุ่มชื่น. (2554). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

Bass, Bernard M, and Bruce J. Avolio. (1994). Improving Organization Effectiveness through Transformational Leadership. California: Sage Publications.

Bass,B.M. (1985). Leadership and performance beyond expectations. New York: the free press.

Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970, Autumn). Determining Sample Size For Research Activities. Educational and Psychological Measurement.

Leithwood, K. and Jantzi, D. (1996). Toward an Explanation of Variation in Teacher's Perceptions of Transformational School Leadership. Educational Administration Quarterly. 32 (4) : 512 - 538.